

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentzii plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă timbrul poștal

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casație și justiție, secțiunea II*: Radu D. Rosetti cu C. G. Stere.
Curtea de apel din București, secțiunea IV: Petre P. Orbescu cu Roma Ciculescu.

Tribunalul Ilfov, secțiunea IV: Olga N. Georgescu și Primăria orașului Ploești cu Irina Ionescu.

Părerii și discuțiuni de d-l I. N. Tănăsescu, judecător.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 10 Martie 1914

Președința d-lui M. Iulian, președinte

Radu D. Rosetti cu C. G. Stere

PRESĂ — CRITICĂ LITERARĂ. — DREPTUL DE RĂSPUNS. — RESTRIȚIUNE. — CONTROLUL CURTEI DE CASAȚIE. — ART. 193 C. PEN.

1° Dispozițiunile art. 193 c. pen., după care girantul sau în lipsa lui editorul unei scrieri este obligat să publice răspunsul oricărei persoane citate direct sau indirect în acea publicațiune, se aplică în toate cazurile, oricare ar fi natura faptelor sau reflexiunilor cu ocazia cărora persoana este vizată în acea scriere și indiferent dacă printr'ansa se atinge viața publică și privată a acelei persoane sau era vorba numai de o critică literară sau artistică a operei sale.

2° Dacă dreptul de răspuns comportă anumite restricțiuni, precum: respectul legilor și bunelor moravuri, interesul terțiilor și onoarea ziaristului însuși, aprecierea făcută de instanțele de fond asupra răspunsului persoanei vizate prin scriere

fiind o apreciere legală a cauzelor de drept care puteau să autorize un refuz de publicarea răspunsului, cade sub controlul Curții de casație.

No. 708. — Casată, după recursul făcut de Radu D. Rosetti, decizia Curții de apel din București, secția I, No. 239 din 1913, în proces cu C. G. Stere.

S'au ascultat: d-l avocat I. Micescu, pentru recurent, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Al. Stănculescu, pentru intimat, în combateri, și d-l procuror M. M. Vidrașcu, în concluziuni pentru admiterea recursului.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de casare:

I. «Violarea art. 193 cod. penal. Textul acestui articol e categoric. El obligă ziarul sau publicația care a criticat pe cineva să publice răspunsul acestuia în acelaș loc, cu aceleași litere, etc. Or, tribunalul face restricțiuni în privința publicării acestui răspuns, restricțiuni pe care legiuitorul nu le prevede.

II. «Denaturare de fapte, exces de putere și eroare grosieră de fapt. Dispozițiunile sentinței tribunalului prevede fapte și cuvinte care nu sunt în cuprinsul răspunsului și pe care majoritatea tribunalului le subînțelege. Curtea adoptă vederile tribunalului».

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului care adoptă motivele din sentința primei instanțe, Curtea de apel, după ce constată în fapt că în numărul 3. anul VII din Martie 1912, revista «Viața Românească», a publicat sub semnătura P. Nicanor & C-nie, un articol de critică literară, intitulat: «Radu Rosetti re-redisivus» și că acesta, întemeiat pe dispozițiunile art. 193 din codul penal, a adresat d-lor C. Stere și I. Cantacuzino, editorii și directorii zisei reviste, o somațiune prin portărei de a publica în revistă răspunsul său, la aprecierile conținute în acel articol, fără însă a i se da satisfacțiune, decide în prim rând că art. 193 citat nu-și poate avea decât

o aplicațiune restrânsă, în cazul unei critici pur literare, cum este în speță, și anume numai în ce privește rectificarea faptelor și datelor care n'ar fi exacte, iar în doilea rând că, răspunsul fiind formulat în termeni injurioși pentru unul dintre directorii revistei, refuzul de a publica un asemenea răspuns era justificat și astfel ambele instanțe de fond pronunță achitarea inculpaților;

Văzând dispozițiunile art. 193 din codul penal;

Considerând că, după dispozițiunile acestui articol, se consideră ca un refuz de serviciu datorit legalmente și se pedăsește cu o amendă de 20 lei, pentru fiecare zi de întârziere, girautul, sau în lipsa lui, editorul unei scrieri periodice, care nu va publica răspunsul oricărei persoane citate direct sau indirect în acea publicațiune; că, acest articol nu distinge între cazurile în care persoana este vizată cu ocazia vieții sale private sau publice, cum nici între diversele genuri de scrieri periodice și prin urmare dreptul de răspuns există în toate cazurile, oricare ar fi natura faptelor sau reflecțiilor cu ocazia cărora persoana este vizată și aceasta în orice scriere cu caracter periodic; că, față cu generalitatea termenilor legii, discuțiunea făcută de instanțele de fond în favoarea criticii literare, mărginind în asemenea caz dreptul de răspuns la o simplă rectificare de fapte ori date, este arbitrară și în contradicțiune cu spiritul art. 193 din codul penal;

Că, imunitatea pretinsă, în favoarea criticii literare, pe lângă că nu are nici un fundament juridic, apoi în rațiune ar fi și nedreaptă, deoarece adeseori critica — fie ea chiar acea literară — nu se limitează la un examen obiectiv al operei în sine, ci, cum s'a întâmplat în specie, se dedă și la aprecieri malițioase, cu un caracter personal, în tendința de a scoborâ valoarea operei supusă criticii și de aceea tocmai, e just, — ca un corectiv legitim al dreptului însemnat al presei — ca și acel ce se pretinde atins, cu ocazia criticii adusă operei sale, să poată da un răspuns mai complect și edificător în cauză, fără a fi obligat a se restrânge numai la rectificări de fapte, ori de date, atunci când termenii absoluți ai legii exclud o asemenea restricțiune și îngădire a dreptului de răspuns;

Considerând că, dacă dreptul de răspuns comportă totuși anumite restricțiuni necesare pentru a fi exercitat, și anume: respectul legilor și bunelor moravuri, interesul terțiilor și onoarea jurnalistului însuși, aprecierea făcută de instanțele de fond asupra răspunsului persoanei vizate prin scriere, pentru a decide dacă termenii răspunsului au putut motivă un refuz din partea jurnalistului de a-l publica, fiind o apreciere legală a cauzelor de drept care puteau să autorize un refuz de publicarea răspunsului, cade sub controlul Curței de casațiune; că, în fond, rezultă din răspunsul recurentului Rosetti, că termenii întrebuițați în acest răspuns nu ating onoarea directorului revistei, C. Stere, și nu lipsesc de bunăcuviință și moderație, în comparație cu articolul publicat, nici nu depășesc limitele unei apărări legitime;

Că, așa fiind, ambele motive de casare sunt întemeiate.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA IV

Audiența dela 4 Martie 1914

Președința d-lui Ar. Alexandrescu, președinte

Petre P. Orbescu cu Roma Ciculescu

PRESCRIPTIUNE CAMBIALĂ. — ÎMPLINIREA TERMENULUI. — ZI DE SĂRBĂTOARE. — ART. 949 C. COM.

Prescripțiunea acțiunilor ce derivă din cambii, începe a curge, potrivit art. 949 cod. comercial, din ziua scadenței și se împlinește în ziua expirării termenului de cinci ani, chiar dacă acea zi ar fi o zi de sărbătoare.

No. 6. — Admis apelul făcut de Petre P. Orbescu în contra sentinței cu No. 1410 din 1914, a tribunalului comercial Ilfov, secția I, în proces cu Roma Ciculescu.

S'au ascultat d-nii avocați N. T. Metaxa, din partea apelantului; d-l avocat Chr. Tomulescu, din partea intimetei.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Petre P. Orbescu, în contra sentinței comerciale cu No. 1410 din 1913, a tribunalului Ilfov, secția I comercială, prin care a fost obligat să plătească intimetei Roma Ciculescu, suma de 20.000 lei, datorită în baza a două cambii, purtând ambele data de 8 Aprilie 1907, și scadența la 8 Septembrie 1907, cu data legală dela scadența cambiilor și până la achitare, plus 100 lei cheltueli de judecată;

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar;

Având în vedere că apelantul Petre P. Orbescu, prin apărătorul său, a ridicat astăzi în instanța de apel incidentul de prescripțiune a acțiunii intentată de Roma Ciculescu, în contra sa, pe baza menționatei cambii, susținând că această acțiune fiind făcută după expirarea termenului de cinci ani, prescris de art. 949 din codul comercial, pentru executarea ei, nu mai poate fi primită și, în consecință, a cerut respingerea acțiunii și admiterea apelului său;

Având în vedere că, în adevăr, după dispozițiunile art. 949 cod. comercial, acțiunile ce derivă din cambii, se prescriu prin trecere de cinci ani, iar termenul se socotește din ziua scadenței obligațiunii;

Că, conform acestui text de lege, în speță, ultima zi a termenului de prescripțiune este aceea din 8 Septembrie 1912, în care se împlinesc cei 5 ani dela scadența cambiilor, și întrucât acțiunea se vede introdusă pe ziua de 10 Septembrie acelaș an, ea este prescrisă și ca atare incidentul ridicat de apelant devine întemeiat și Curtea cată a-l admite, respingându-se acțiunea reclamantei Roma Ciculescu;

Având în vedere că, intimata Roma Ciculescu obiectează că acțiunea sa nu era prescrisă în momentul intentării ei, de oarece ziua de 8 Septembrie 1912, când expiră termenul de cinci ani, precum și cea următoare de 9 Septembrie, fiind zile de sărbă-

toare, conform principiilor de drept comun în materie de termen, urmează a se prelungi acest termen, pentru cea dintâi zi de lucru următoare;

Considerând însă că această obiecțiune nu este întemeiată, întrucât, pe lângă că textul formal al art. 949 menționat, exclude orice posibilitate de interpretare în sensul intimitei, dar ar fi nevoie de un text categoric care să autorize această derogare;

Că, în această materie, nu se pot aplica aceleași regulile dela termenele de procedură, unde legiuitorul a autorizat expres, în cazurile analoage a speței de față, prelungirea termenului pentru ziua următoare;

Că, doctrina este fixată în acest sens, refuzând în mod constant de a da vr-o altă interpretare în această materie și hotărând că prescripțiunea se împlineste la ziua determinată, chiar atunci când s'ar întâmpla ca această zi să cadă într-o sârbătoare;

Având în vedere că aceeace a îndrituit pe legiuitor să admită ca, în materie de drept comun, termenele de procedură să poată fi prorogate pentru cea dintâi zi de lucru următoare, a fost că în această materie termenele fiind scurte, există rațiune pentru prorogarea termenelor când ele expiră în zi de sârbătoare; pe cât timp, în materie de prescripțiune de drepturi, atât în materie civilă, cât și comercială, durata prescripțiunii fiind destul de lungă, o asemenea rațiune nu există;

Că, așa fiind, obiecțiunea făcută de intimată urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

Semnați: Ar. Alexandrescu, Al. Dem. Opreșcu,
Lazăr Munteanu, N. Bădescu-Roșiori.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA IV

Audiența dela 5 Martie 1914

Președinta d-lui Al. Iuca, președinte

Olga N. Georgescu și Primăria orașului Ploești cu Irina Ionescu

LEGI DE ORDINE PUBLICĂ. — CARACTERUL ACESTOR LEGI. — ART. 5 COD. CIVIL.

REGULAMENTE COMUNALE. — ELABORAREA LOR. — ALINIERE ȘI CONSTRUCȚIUNI. — LEGI DE ORDINE PUBLICĂ. — PARTIICULARI. — CONVENȚIUNI. — DEROGARE. — ART. 5 COD. CIVIL.

SERVITUTE. — PROPRIETATE. — EXERCITIUL ACESTOR DREPTURI. — LEGI DE ORDINE PUBLICĂ. — RESTRIȚIUNI ADUSE DREPTULUI DE SERVITUTE ȘI PROPRIETATE. — ART. 5, 480 ȘI 620 COD. CIVIL.

SERVITUTE. — CREAREA LOR PRIN CONVENȚIUNI. — LEGI DE ORDINE PUBLICĂ. — RESTRIȚIUNI. — ART. 5, 480 ȘI 620 COD. CIVIL.

1° Prin legi de ordine publică se înțelege toate acele legi cari se referă la dreptul public și interesează în primul rând organizarea societății, cum sunt toate legile constituționale, penale, administrative și de interes economic.

2° Regulamentele comunale făcute de primar în virtutea atribuțiilor ce i sunt acordate de lege și destinate a reglementa alinierea și construirea caselor pe străzile unui oraș în scop de estetică, privind în primul rând interesul public local, căruia particularii trebuie să i se supună

și dela cari nu pot să se sustragă prin convențiuni particulare au a fi privite ca legi de ordine publică.

3° Din moment ce dreptul de proprietate care este prin esența sa un drept real, nu poate fi exercitat în mod absolut de către proprietar, dânsul fiind supus la toate restricțiunile stabilite prin legi și regulamente, create în interes general și de utilitate publică, același principiu urmează a se aplica și în ceea ce privește dreptul de servitute care ca și toate celelalte drepturi reale constituie un desmembrământ al dreptului de proprietate și este supus aceluiași regule ca și însuși dreptul de proprietate.

4° Cu toate că proprietarii sunt volnici a crea pe proprietățile lor orice servitute, acest drept încetează din moment ce se găsește în conflict cu o lege sau regulament de ordine publică și interes general care să împedice exercitiul dreptului de servitute, întrucât legile și regulamentele de ordine publică au putere de a se aplica și pentru trecut fără ca cei ce au dobândit drepturi să se poată plânge.

No. 155. — Admisă opoziția d-nei Olga Georgescu și intervenția primăriei comunei Ploești, în proces cu d-na Irina Ionescu.

S'au ascultat d-nii avocați D. Negulescu, pentru opoziția Olga Georgescu, Gh. Tomescu, pentru intervenienta primăria comunei Ploești, C. Spanopol și Ștefănescu Țicu, pentru intimata Irina Ionescu.

Tribunalul,

Asupra opoziției făcute de către d-na Olga Georgescu, cu autorizația soțului său N. Georgescu, prin petițiunea înregistrată la No. 4250 din 1911, în contra sentinței civile cu No. 89 din 1911, pronunțată de tribunalul Prahova, cum și asupra cererii de intervenție făcută de primăria orașului Ploești, cu petițiunea înregistrată la acel tribunal sub No. 9516 din 1911, care urmează a fi judecate de acest tribunal în urma trimeterei făcută de către Inalta Curte de casație prin deciziunea cu No. 251 din 26 Martie 1913, care casează sentința tribunalului Prahova, secțiunea II cu No. 53 din 1912;

Având în vedere actele dela dosar, susținerile orale ale părților;

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele: în anul 1910, d-na Olga Georgescu, care era proprietara unei prăvălii vechi situată în Ploești, strada Câmpinei, fiind somată de primărie a dărăma

ca insalubru acel imobil, cere autorizație primăriei orașului Ploești, ca să reconstruiască acel imobil, autorizație care i se acordă, însă numai cu îndatorirea ca să construiască imobilul cu etaj, de oarece clădirea pe care voia să o facă găsindu-se între alte două, tot cu etaj, conform art. 35 din regulamentul de construcție și alinieri nu se putea admite decât ca și această construcție să fie făcută tot cu etaj.

Locul pe care trebuia să se ridice clădirea fiind în toată lățimea numai de 3 metri, d-na Olga Georgescu, deși a luat prin modul construcției toate măsurile ca lumina ferestrelor proprietății vecine a d-nei Irina Ionescu și a soțului său Teodor Ionescu, să nu fie astupată cu desăvârșire, a împiedicat totuși vederea acelor ferestre pe întreaga întindere de 3 metri cât se putea vedea înainte de construirea etajului.

În urma acestora, d-na Irina Ionescu și soțul său Teodor Ionescu, intentează o acțiune înaintea judecătorului ocolului I urban din Ploești, prin care cere ca d-na Olga Georgescu să fie obligată a-i respecta dreptul de servitute de vedere pe întreaga întindere de 3 metri și ca consecință să dărâme etajul care împiedică exercițiul acestui drept.

Înaintea judecătoriei de ocol, d-na Irina T. Ionescu și soțul său neprezentându-se, acțiunea se respinge ca nesustenută.

Se face apel înaintea tribunalului Prahova, secția II, care în lipsa d-nei Olga Georgescu, admite apelul soților Ionescu prin sentința No. 89 din 1911, în contra căreia intimații fac opoziție, intervenind în același timp pentru apărarea drepturilor lor și primăria orașului Ploești.

Tribunalul Prahova, secțiunea II, din actele și dovezile ce s'au administrat, deși stabilește că într'adevăr d-na Olga Georgescu a redobândit în favoarea sa servitutea de vedere asupra fondului vecin al soților Ionescu, cu sarcina pentru aceștia de a nu construi o clădire cu etaj fără a păstra distanța legală de douăsprezece palme domnești (3 metri), prescrișă de legea Caragea, respinge totuși apelul și în consecință acțiunea introdusă înaintea judelei de ocol, pe motiv că intimații au fost obligați să-și construiască imobilul cu etaj, de oarece în art. 35 din regulamentul pentru construcțiuni și alinieri al orașului Ploești, se prevede că toate clădirile după aceeaș stradă

cari vor fi alipite una de alta formând un singur corp, vor avea în interesul esteticei orașului o singură înălțime, astfel că, deși prin art. 634 cod. civil, proprietarul fondului aservit nu poate face nimic spre a scădea întrebuințarea servitutei, totuși în speță soții Ionescu nefăcând altceva decât să se supue dispozițiilor unui regulament dat în virtutea unei legi, nu li se poate imputa nici o culpă față de apelanți al căror interes privat trebuie să cedeze în fața interesului general consacrat de regulamentul comunei Ploești.

Această sentință fiind atacată cu recurs înaintea Inaltei Curți de casație și justiție, este casată și afacerea trimisă înaintea acestui tribunal spre a fi judecată din nou.

Astfel fiind faptele, și întrucât astăzi înaintea acestei instanțe oponenta Olga Georgescu, atât oral cât și prin concluzii scrise, numai contestă existența dreptului de servitute în favoarea d-nei Irina Ionescu, chestiunile pe care tribunalul rămâne ale examină sunt: 1) dacă într'adevăr, conform regulamentului de construcțiuni și alinieri al orașului Ploești, d-na Olga Georgescu era obligată să-și construească imobilul cu etaj; și 2) dacă dispozițiunile acestui regulament sunt de ordine publică și în caz de conflict între interesul public și cel privat trebuie să primeze chiar față de drepturile reale dobândite cum sunt drepturile de proprietate și de servitute.

Având în vedere că primăria comunei Ploești, în virtutea dispozițiilor art. 41 și 39 din legea de organizare a comunelor urbane care autoriză pe primar de a reglementa și lua toate măsurile de poliție comunală și de a determina condițiunile pentru construcțiunea și locuirea proprietăților particulare și deci și a fixa înălțimea clădirilor, a elaborat un regulament pentru construcțiuni, împrejmui și alinieri în care prin art. 35 prevede că toate clădirile de pe aceeaș stradă care vor fi alipite una de alta formând un singur corp vor avea aceeaș înălțime;

Având în vedere că, din actul de expertiză aflat la dosar, se constată că locul pe care d-na Georgescu și-a construit imobilul din strada Câmpinei, era coprinț între alte două imobile care erau cu etaj, conform regulamentului, d-na Georgescu nu putea reconstrui decât tot cu etaj, iar din faptul că între imobilul soților Ionescu și cel al oponentei există o

mică ulicioară care de altminterlea era înfundată și nu avea la stradă decât o lățime de 0,72 c.m., nu se poate deduce că dispozițiunile regulamentului comunal nu-și mai puteau avea aplicarea, de oarece construcțiunea cea nouă rămânea situată tot între două imobile cu etaj pe aceeași linie a stradei;

Că, astfel fiind, obiecțiunea intimătei Olga Georgescu, din acest punct de vedere este întemeiată;

Având în vedere că de asemenea în ce privește puterea acestui regulament față de dreptul real de servitute dobândit de către soții Ionescu obiecțiunile intimătei sunt întemeiate, de oare ce regulamentul de alinieri și construcțiunii al comunei Ploești fiind creat în vederea unui interes general este de ordine publică și trebuie să primeze față de interesul privat;

Considerând că într'adevăr prin legi de ordine publică se înțeleg și toate acele legi cari se referă la dreptul public și interesează în primul rând organizarea societăței, cum sunt toate legile constituționale, penale, administrative și de interes economic;

Considerând că regulamentele comunale, făcute de primar în virtutea atribuțiunilor ce-i sunt acordate de lege, și destinate a reglementa alinierea și construirea caselor pe străzile unui oraș, în scop de estetică, privind în primul rând interesul public local, căruia particularii trebuie să se supună și dela cari nu pot să se sustragă prin convențiuni particulare, au a fi privite ca legi de ordine publică;

Considerând că astfel fiind, urmează a se examina care este puterea unui asemenea regulament față de un drept dobândit de servitute;

Considerând că, dacă este necontestat că dreptul de proprietate care este prin esența sa un drept real nu poate fi exercitat în mod absolut de către proprietar, dânsul fiind supus la toate restricțiunile stabilite prin legi și regulamente create în interes general și de utilitate publică, aceleași principii urmează a se aplica și în cea ce privește dreptul de servitute care ca și toate cele l'alte drepturi reale constituie un desmembrământ al dreptului de proprietate și supus aceluiași regule ca și însuși acest drept;

Considerând, că dacă proprietarii sunt volnici a crea pe proprietățile lor orice servitute, acest drept însă încetează din moment ce se găsește în conflict cu o lege sau regulament de ordine publică și interes ge-

neral care să împedice exercițiul dreptului de servitute, indiferent dacă a fost dobândită prin convențiune sau prescripție, întru cât legile și regulamentele de ordine publică au puterea de a se aplica și pentru trecut, fără ca cei ce au dobândit drepturi să se poată plânge;

Considerând că, față de aceste considerațiuni de drept, regulamentul comunal în virtutea căruia d-na Georgescu a construit imobilul cu etaj fiind de ordine publică, întrucât privea interesul general pentru care a fost edictat, este obligator pentru toți locuitorii orașului Ploești și aplicarea dispoziției cuprinse în art. 35 nu putea fi înlăturată de dreptul de servitute ce-l avea dobândit atât prin prescripție cât și prin convenție soții Ionescu;

Că, astfel fiind, acțiunea acestora cum și apelul urmează a fi respinse ca nefundate și în consecință a se admite intervenția comunei Ploești, cum și opoziția d-nei Olga Georgescu.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată pe care tribunalul le fixează la suma de 200 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător-supleant V. Rădulescu, admite opoziția, respinge acțiunea, etc.

Semnați: Al. Luca, V. Rădulescu.

Opiniune

Subsemaatul, pentru motivele mai jos arătate, sunt de părere a se respinge ca nefundată atât opoziția făcută de Olga N. Georgescu, cu autorizația soțului său N. Georgescu, prin petiția înregistrată la No. 4250 din 1911, în contra sentinței civile No. 80 din 1911, a tribunalului Prahova, cât și intervenția făcută de primăria orașului Ploești, prin petițiunea înregistrată la No. 9516 din 1911.

Având în vedere actele aflate în dosar, susținerile orale ale părților, cum și concluziunile scrise;

Având în vedere că, în fapt, se constată că încă din 1943, Gheorghe Nuțu, autorul reclamanților dela prima instanță, construindu-și casele sale cu etaj în calea Câmpinei din Ploești, a redeschis la etajul de sus 2 ferestre cu vederea directă spre locul vecin al pârâtei Olga Georgescu, că atât Gheorghe Nuțu cât și urmașii săi s'au folosit în aceasta de dreptul de vedere în decurs de mai bine de 10 ani, sub imperiul legii Caragea, și mai bine de 30 ani sub imperiul codului civil actual, așa încât proprietatea a dobândit-o fie prin prescripția de 10 ani, prevăzută de vechea legiuire, fie prin prescripția de lungă durată

prevăzută de actuala legiuire. În 1910, pârâta Olga Georgescu construind pe fundul aservit acestei servituți, în locul caselor vechi cu etaj, o construcțiune cu 2 etaje, și împiedicând astfel exercițiul servituței de vedere a reclamenților, aceștia au intentat acțiune înaintea jud. ocol I urban Ploești cerând ca pârâta să dărâme zidăria pe toată întinderea proprietății imobilului reclamanților care nu va avea 12 palme domnești (3 metri) de sub locul ferestrei lor până în zidul ce a construit, restabilindu-se dreptul reclamanților de vedere și lumină, iar în caz contrariu să fie autorizați reclamanții a dărâma zidul și terasa în contul pârâtei. Judecătoria de ocol I Ploești, prin cartea de judecată No 974 din 1911, a respins acțiunea ca nesustenută. Făcându-se apel de către reclamanți, tribunalul Prahova secțiunea II, în lipsa pârâtei, prin sentința cu No. 89 din 1911, a admis apelul și infirmând în totul cartea de judecată a admis acțiunea. În contra acestei sentințe, făcându-se opoziție de pârâtă, tribunalul prin sentința No. 53 din 1912, a admis opoziția și a respins ca nefundat apelul făcut de reclamanții dela prima instanță, confirmând astfel cartea de judecată, admitând în același timp și intervenția primăriei Ploești pentru apărarea drepturilor pârâtei. În contra acestei sentințe, făcându-se recurs de către reclamanții dela prima instanță, Curtea de casație secția I prin decizia cu No. 251 din 1913, casează sentința cu No. 53 din 1912 a tribunalului Prahova dată asupra opoziției, trimetând spre judecare afacerea la tribunalul Ilfov.

Având în vedere că, după cum s'a arătat mai sus, este necontestat în fapt că reclamanții au dobândit și prin prescripțiune și prin act scris servitutea de vedere al cărei exercițiu au cerut să fie respectat prin acțiunea de față;

Considerând că servitutea de vedere implică obligațiunea proprietarului fondului aservit de a nu construi decât la anumite distanțe: 3 metri după codul Caragea și 19 decimetri după codul civil și deci urmează ca intimata construind fără a respecta această distanță a adus atingere dreptului de servitute al reclamanților;

Având în vedere, însă, că pârâta a susținut în primul loc că, de și nu a respectat distanța prevăzută de codul Caragea, și nici chiar pe cea indicată de codul civil, totuși nu a adus nici un prejudiciu reclamanților;

Considerând că, conform art. 634 c. civ., proprietarul fondului supus servituței nu poate face nimic spre a-i scădea întrebuințarea sau îngreunarea;

Considerând că, din raportul expertului se constată că distanța dela zidul vechiu al caselor reclamanților, în care se află cele două ferestre cu vederea spre

proprietățile intimatului, până la zidul nou ce a construit intimata este de 0,72 la fereastra cea mai apropiată de stradă, și 0,75 la fereastra din fund, adăugând expertul că pârâtul a construit și o terasă care are vederea atât spre stradă cât și spre clădirea apelantului, în dreptul însă numai a primei ferestre de 1,22; că, dacă în adevăr se poate susține că în cecece privește prima fereastră nu i s'a adus reclamanțului nici un prejudiciu fiind lăsată în afară de distanța de 0,72 și aceea de 1,22, care reprezintă lărgimea terasei, având astfel destulă lumină, apoi obiecțiunea este cu totul nefundată în cecece privește a doua fereastră unde prejudiciul este evident nefiind lăsată decât o distanță de 0,75;

Având în vedere că, în al doilea rând, pârâta precum și intervenienta invoacă dispozițiunile art. 36 din regulamentul comunei Ploești, conform căruia toate clădirile făcute pe aceeași latură a stradei și care vor forma un singur corp de clădire, trebuie să aibă aceeași înălțime, și deci pârâta susține că încărporându-și clădirea nouă la cea veche a trebuit să o facă la aceeași înălțime atât cu cea veche cât și cu aceea a reclamanțului;

Considerând că servitutea de vedere, fiind un drept real nu se poate stinge sau desființa decât în cazurile expres arătate de această lege; că, regulamentul comunal menționat mai sus nu a putut înțelege să desființeze drepturile de servitute reală dobândite de reclamanți cu mult înainte de decretarea lui; că, este incontestabil că, în interesul salubrității și esteticei orașului, un regulament comunal poate impune anumite restricțiuni exercițiului dreptului de proprietate și tocmai la aceste două cazuri se refereau toate spețele citate de avocatul pârâtei din autori și jurisprudențe, dar de aci nu urmează că un asemenea regulament trebuie interpretat în sensul că a înțeles a liberă fondul aservit de orice servitute legalmente dobândită de proprietarul vecin, nesocotind astfel principiul nevalabilității drepturilor reale imobiliare; că, în speță, pârâta urmă ca, sau să despăgubească pe reclamanță de prejudiciul cauzat, sau să nu construiască, dat fiind că distanța dintre proprietatea reclamanțului și a sa era numai de 3 metri, adică tocmai cât trebuia să lase conform codului Caragea, de oarece reclamanțul dobândise prin prescripție servitutea de vedere.

Pentru toate aceste motive, subsemnatul sunt de părere a se respinge atât opoziția făcută de Olga Georgescu, cât și intervenția primăriei Ploești, și a se confirma sentința tribunalului Prahova, No. 89 din 1913.

Semnăt: V. Marcovici.

PARERI ȘI DISCUȚUNI

Câteva norme de urmat în stabilirea drepturilor cete- lor de moșneni în proprietatea devălmășe.

— URMARE ¹⁾ —

2. Care va fi norma, criteriul, după care ne vom conduce pentru a stabili dreptul de proprietate al fiecărui codevălmaș?

În ședința dela 2 Aprilie, anul 1910, a Adunării Deputaților, d-l deputat Titu Frumușeanu, singurul care a vorbit ceva despre modul cum s'ar putea desluși aceste drepturi, spune între altele: „Nu vor rezulta nici din hotărnicii, nici din hrisoave dela Mihai Viteazu sau dela Mătei Basarab, dar vor rezulta din arendările, cari de ani și de zeci de ani se fac și în cari se arată cu deslușire partea fiecăruia, astăzi în franci, înainte vreme în lei, în zloți“.

Și eu m'am oprit cât'va timp la această părere, la această menținere a statului-quo.

Studiind însă cu deamănuntul încurcata problemă a moșnenilor, am ajuns să înțeleg, să văd că aceste contracte de arendare, astăzi cele mai puternice dovezi a exercitiului dreptului de proprietate în devălmășie, cuprind cele mai revoltătoare nedreptăți, o despoiere fără de mișă a celor nevoși de către chiaburii satelor cari în numele acestora și în formă de mandatar taciti ai lor, au încheiat aceste contracte de arendare, în cari iscălesc ei și câțiva din sat, credincioși lor și, cu toate că în contracte se spune că învoiala s'a făcut între arendaș și întreaga ceată, totuși printr'aceste contracte de arendare, făcute de obicei sub formă autentică ca să pară mai de o neprihănită cinste, ei, chiaburii din sat, exploatând neștiința consătenilor lor, caută în procese, pe cari au grije să le înceapă, să dovedească drepturi, cu mult mai mari decât au, sau pe care nu le-au avut niciodată, drepturi pe cari ei le răpesc tocmai prin aceste nenorocite contracte.

Dacă, pentru stabilirea dreptului de proprietate a fiecărui codevălmaș, ne vom servi numai de aceste contracte, ceiace va fi o muncă cât se poate de ușoară, întrucât asemenea contracte se află în fiecare comună și n'am avea decât să le trecem în tabele, atuncea întreaga noastră operă socială s'ar reduce în a consfinți cea mai mare nedreptate, spre binele câtorva uzurpatori, jignind astfel spiritul de dreptate a celor obișduiți, cari merită tot sprijinul.

Mijlocul cel mai bun pentru stabilirea dreptului de proprietate, mijlocul de care m'am folosit și care cere muncă încordată, obositoare, este de a scurma în negura vremilor, de a găsi primii moși, ale căror nume, cu toate cei 200 — 300 ani trecuți, totuși să păstrează în amintirea strănepoților, a moșnenilor de azi. Coborătorii direcți și imediați ai acestor moși să numesc frați mari, iar coborătorii din aceștia frați mici. Numele acestor coborători nu se păstrează atât de bine ca numele moșilor, totuși, prin muncă stăruitoare, mulțumindu-ne a pune adesea un X. sau Y. în locul numelui uitat al vreunui străbun, putem înjgheba arborele genealogic, singurul în măsură de a ne arăta care este dreptul, cari sunt părțile inșilor în devălmășie.

Având acest arbore genealogic și luând ca unitate de măsură „partea“, după cum arătarăm mai sus, vom putea afla cât are fiecare în bunul stăpânit în devălmășie, așa de pildă se va putea spune că X are dreptul la 0,75 dintr'o parte în muntele Y, care s'a socotit împărțit în 400 părți.

Cu această împărțire cinstită nu se vor mulțumi câțiva chiaburi de prin sate, aceia cari până-acuma au exploatat neștiința și nevoile consătenilor. Se vor auzi poate câteva murmure de nemulțumire din partea lor și în urmă văzând că nu pot nimic, vor tăcea mulțumindu-se cu câștigul din trecut.

Să schițez, să alcătuesc un arbore genealogic și să arăt modul cum cred eu că s'ar putea afla dreptul fiecăruia, fără ca cineva să aibă a se plânge de o cât de mică nedreptate.

Iată muntele X stăpânit în cele dintâi vremuri de patru moși: A. B. C. D., socotind muntele împărțit în 400 părți, va veni fiecărui moș câte 100 părți căci, după cum arătarăm mai sus, ei se împart în părți egale ¹⁾.

Luăm pe moșul A. care a stăpânit în munte 100 părți. El a avut doi copii E. F., cari împărțind în două părți egale, au avut fiecare câte 50 părți. E. la rândul lui are patru copii, deci partea fiecăruia a fost de 12,50. Și coborând astfel pe arborele genealogic, ajungem la cei cari trăesc astăzi de pildă la R. care are 1,04, la T. și U. cari fiind frați, au fiecare câte 0,52. Nu se poate o împărțeală mai dreaptă.

1. Arborele genealogic nu s'a putut face din cauză de dificultate tipografică.

Și nimeni n'are nimic de zis. Prin modul acesta vor amuți glasurile hrăpareților, a uzurpatorilor, cari în adâncul sufletelor lor întinate, vor ajunge să recunoască că'i o împărțeală cum nu se mai poate mai dreaptă, mai cinstită.

Și numai astfel nu va mai fi nevoie ca să se știe cu cât a fost arendat muntele în anii trecuți. Nu se va mai ține în seamă de nici una din vechile împărțeli, făcute samavolnicește de puternicii din ceată, adevărul și dreptatea, fără voia lor, es din întunericul în care ei le-au aruncat, es la lumina puternică a zilei și ei n'au ce zice, n'au ce face și sunt nevoiți să recunoască existența lor.

3. Pentru stabilirea drepturilor se vor aduce acte, cele mai multe scrise cu litere cirilice. Cine și cum se vor traduce? Expert în comună nu se găsește. Trebuie numit un altul din altă comună. Va trebui să se suspende lucrările până la venirea acestuia? Și poate că expertul numit nu vine. Să se numească un altul și să se aștepte și venirea acestuia, însemnează ca să se piardă în zadar atâta vreme. Eu am numit un expert, un bun cunoscător al literilor cirilice, care era obligat să vină la primăria, unde se lucra în toate zilele și căruia la începutul lucrărilor i-am luat un jurământ pentru toate actele, cari le va traduce, altfel de i-aș fi luat jurământul pentru fiecare act în parte aș fi pierdut prea mult timp. Expertul s'a plătit de către ministerul domeniilor.

Intre mulți se vor naște conflicte, adevărate procese, în ce privește stabilirea drepturilor.

Prevăd lupte disperate, date mai ales de chiaburi, cari vor lupta cu toată puterea pentru păstrarea drepturilor câștigate în mod necinstit.

Se vor cere și se vor încuviința probe, după orânduile dreptului comun. Se vor asculta martori, se vor depune jurăminte, se vor numi experți, se vor încuviința cercetări locale ș. a.

Pentru toate acestea se vor îndeplini toate formalitățile anume prevăzute în procedura civilă?

Cei de rea credință, cari din nenorocire sunt atât de mulți în țara această, vor recurge ca și la toate procesele, la fel de fel de șicane.

Vor cere amânări pentru a propune liste de martori, vor pune ca martori nu dintre cocetași, singurii în măsură de a ști, ci oameni denimic din comuna lor, sau din alte comune. La ziua fixată vor cere

altă amânare pe motiv că n'au îndeplinit procedura sau mai știu eu pentru ce.

De aceia ar fi bine ca îndată ce s'a încuviințat proba cu martori să se și arate numele lor și să nu fie decât dintre cocetași și imediat să se și asculte.

Prin declarațiunile lor spontanee se pot smulge adevăruri. Și apoi nefiind vorba de amânări pentru aduceri de martori, lucrările vor merge repede.

Ar fi bine de asemenea ca să nu se încuviințeze amânări pentru aduceri de acte, cari n'au fost aduse atunci pentru că nu sunt, ori le-au uitat, cu atât mai mult cu cât prin citațiunea prin care s'a vestit ceata de ziua când comisia va veni în comună, se arată, se vestesc toți, potrivit art. 30 codul silvic, ca să aducă toate actele trebuitoare pentru probarea drepturilor lor.

Cu amânări va trebui câți-va ani ca să se poată sfârși lucrarea aceasta.

4. Iată că unui moșnean, în urma probelor aduse, i se recunoaște atâta parte în muntele X.

Fiind vorba de un proces trebuie o hotărâre cu considerente, cu dispozitiv. Cum se va redacta, unde se va trece? In acea „deciziune“ despre care vorbește art. 31 codul silvic?

La o ceată de moșneni pot fi și peste 2000 inși și în această ceată se pot naște 300 — 400 procese, deci vor trebui tot atâtea hotărâri și atunci își închipue oricine cât timp trebuie pentru redactarea lor.

Cred că legiuitorul, prin art. 31 a înțeles că totul să se scrie pe scurt, fără redactări de hotărâri pentru fiecare neînțelegere, însă cu considerente și dispozitive pentru fiecare din acestea și toate trebuie să se treacă în acea „deciziune“ despre care vorbește acest articol, — deciziune — care va fi una pentru fiecare bun nemișcător; așa am lucrat eu trecând totul în una și aceeași deciziune.

Ăcestea au fost normele, criteriile, prin cari am putut stabili drepturile de proprietate a peste 56.000 moșneni în 80 nemișcătoare, stăpânite în devălmășie, din cari 64 au fost munți, iar restul au fost plaiuri. Și în afară de câteva de abia auzite, murmure de nemulțumire a câtorva chiaburi, cari prin putere și samavolnicie, cotropiseră drepturile celor nevoiași, n'am auzit și nu aud decât binecuvântarea acelora cărora, scoțându-le munții din ghiarele ce or d'întăiu, i-am dat lor, întronând astfei sfânta dreptate, aducătoare de pace și armonie, în locul celei mai revoltătoare nedreptăți care i îndemnă la vrajbă și desbinare fără de sfârșit.

I. N. Tănăsescu

Judecător

Novaci-Gorj